

P. B. AXELRODILLE

25. IV. 01.

Hyvä P. B.! En ole pitkään aikaan keskustellut kanssanne, ei ole tullut kirjoitettua, semmitenkin kun Aleksei kirjoitti Teille kaikesta mikä koskee asioita *, mutta nyt täytyy ehdottomasti keskustella ja siksi päätin olla lykkäämättä sitä tuonnemmaksi. Tekee mieli neuvotella kanssanne sekä pariisilaisista että zürichiläisistä ⁸⁵ ja ylipäänsä kaikista asioista.

Oletteko kuullut, että pariisilaiset „ovat laskeneet hajalle (jo kauan, noin 2—3 viikkoa sitten) „Iskran” kannatusryhmän” ja kieltäytyneet (toistamiseen) yhteistoiminnasta perustellen tätä sillä, että me olemme „loukanneet” „järjestöllistä puolueettomuutta” (sic!** olemme tehneet vääryyttä Liittoa kohtaan ja hyökänneet suotta sen kimppuun „Zarjassa”). Näin kirjoitti „Huomautuksia „Rabotsheje Delon” ohjelmaan” kirjoituksen laatija ⁸⁶ vihjaillen samalla aivan selvästi, että „Rabotsheje Delo” parantaa tapojaan („Listokin” 6. numerossa ⁸⁷ se on mielestämme yrittänyt jopa liikaakin!) ja siis... siis... Vivrons verrons ***, sanoi tämä „kallis toveri” lopuksi. Nähtävästi hän havittelee (kuten eräät niistä „nuorista voimista”, joista G. V. kirjoitti) parempaa paikkaa „Rabotsheje Delossa”. Tämä hännystely suututti meitä niin kovin, ettemme vastanneet heille mitään. Aiomme „Iskran” 4. numerossa haukkua „Rabotsheje Deloa” siitä, että se kääntää turkkia tuulen mukaan (3. numero tulee valmiiksi 1. V, ainakin lupaavat. Aiomme ryhtyä heti valmistamaan 4. numeroa).

* Sairastin viikon päivät influenssaa.

** — sillä tavalla! *Toim.*

*** — odottaa ja katsoa. *Toim.*

Nyt en enää oikein tiedä, mitä olisi tehtävä, sylkäistäväkö lopullisesti näille juonittelijoille vai... yritettävä kuitenkin vielä. He ovat epäilemättä pystyviä miehiä, he ovat kirjoitelleet, lähettäneet (molemmat) aineistoja (Danevitsh myös), keränneet taitavasti varoja (kokonaista 350 frs *; ulkomailla ei ole vielä missään kerätty „Iskralle” niin paljon). Ja oikeastaan mekin olemme rikkoneet heitä vastaan: emme ole olleet kyllin huomaavaisia, emme ole lähettäneet yhtään kirjoitusta heidän katsottavakseen ja saadaksemme „toverillisia neuvoja”, emme ole tarjonneet mitään „osastoa” (vaikkapa ulkomaankatsausten laatimista „Iskraan” tai pikku kirjoituksia tietyistä asioista yhteiskuntakroniikan alalla). Suhteiden ylläpito ulkomailla on nähtävästi mahdotonta, kerta kaikkiaan *mahdotonta* ilman jotain tämääntapaista. Ja berliiniläisetkin⁸⁸ (Arsenjev kävi äsken siellä) haluavat myös tiettyä asemaa, ylioppilaalle muka riittää sekin, kun saa yksinkertaisesti auttaa „Iskraa”, mutta *meille* tai *Dvinskajalle* (hän ja hänen miehensä eroavat Liitosta, jossa vain kolme jäsentä — *Grishin*⁸⁹ *y compris* **!) — oli konferenssin kannalla kun asiasta toimitettiin kysely. Vive camarade G.***!) pitäisi toki olla jotain muuta, käsitättehän...

Vallan mahdotonta! Täytyy „keksiä” järjestö, muuten es geht nicht ****.

Päähäni pälkähti ajatus, eikö voitaisi suunnitella tällaista organisaatiota: „Sotsial-Demokrat” järjestö⁹⁰, „Zarjan” toimitus ja ne ja ne ryhmät (esimerkiksi berliiniläisten, *mahdollisesti* pariisilaisten j.n.e. ryhmä) tai ne ja ne henkilöt yhdistyvät esimerkiksi yhdeksi *Liigaksi*⁹¹. Julkaisutoimintaa hoidetaan kolmelta taholta: „Työn vapautus” ryhmä hoitaa oman kirjapainonsa, „Zarja” omansa, ja *valinnallinen* Kirjallisuusvaliokunta on lähin avustaja, joka osallistuu aika ajoittain pidettäviin toimituskuntien yleiskokouksiin ja painattaa (Kirjallisuusvaliokunnan allekirjoittamina) kirjasia y.m. „Sotsial-Demokratin” ja „Zarjan” kirjapainoissa, eventuell ***** myös kolmannessa kirjapainossa, jos *Liiga* järjestää sen (eräitä mahdollisuuksia siihen on olemassa). *Ylin ratkaisuvälta*

* — francs — frangia. *Toim.*

** — siinä luvussa. *Toim.*

*** — Eläköön toveri G.! *Toim.*

**** — ei tule mitään. *Toim.*

***** — mahdollisesti. *Toim.*

Liigan kirjallisuusasioissa kuuluu *kolmesta jäsenestä*: „Työn vapautus” ryhmän, „Zarjan” ja Kirjallisuusvaliokunnan edustajasta *muodostuvalle konferenssille*. Johtokunta olisi yhteinen, valinnallinen.

Tällainen olisi luonnokseni („Iskra” venäläisenä julkaisuna *ei* muodollisesti tietenkään kuuluisi Liigaan). Periaatteessa täällä ollaan sen kannalla, ja vanhin sisar niin ikään. Mielestäni tällainen „konstituutio” („itävaltalainen”, kuten Aleksei virnailee) ei olisi meille lainkaan vaarallinen, ja jotain sen tapaista tarvitaan aivan ehdottomasti, sillä muuten väki on kauttaaltaan tyytymätöntä ja kaikki saattavat karkota. Sillä tavalla me takaamme täydellisesti sen, ettemme joudu rettelöihin ja kahnauksiin, säilytämme täydelleen kirjapainomme ja toimitukset hallussamme, ja annamme väelle tarpeeksi liikkuma-alaa, jota ilman se ei tydy avustamaan.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, mitä mieltä olette tällaisesta ajatuksesta, ja jutelkaa siitä G. V:n kanssa (jolle en kirjoita, sillä hänen pitäisi tulla piakkoin tänne, ja matkalla hän tietysti poikkeaa luonanne). Yksityiskohtia en hahmottele: ne ovat helposti järjestettävissä. Jos kaikki me (s.o. koko „Sotsial-Demokrat”) asetumme tälle kannalle, niin silloin on varsin mahdollista, että berliiniläiset (joilla on kirjapaino ja jotka janoavat „työtä” ja tiettyä „asemaa”) liittyvät mukaan, ja silloin voimme asettaa Liittoa vastaan yhtenäisen „Liigan”, joka ryhtyisi laajaan toimintaan.

Johtokunnan valinnallisuutta ei ole syytä pelätä, sillä johtokunta tulee hoitamaan vain kuljetukset ja niiden varojen ulkomailla tapahtuvan keräyksen, jotka jaetaan tietyissä suhteissa „Sotsial-Demokratin”, „Zarjan” ja muiden kesken, „Iskran” asioihin johtokunta ei puuttuisi, „Iskra” olisi epävirallisesti „Zarjan” takana ja yhdessä sen kanssa. Muodollisesti Liiga voidaan julistaa parhaillaan järjestelemämme „Iskran” *Venäjän-järjestön* ulkomaiseksi liittolaiseksi.

Kirjallisia hölmöyksiä ei myöskään ole syytä pelätä, koska (1) Kirjallisuusvaliokunnan itsenäistä kustannustoimintaa voidaan rajoittaa säännöillä; (2) se julkaisee omalla nimellään: „Työn vapautus” ryhmä ja „Zarja” ovat erillään valiokunnasta; (3) siihen saattaa kuulua meidänkin väkeä; (4) se on konferenssin alainen, ja konferenssissa enemmistö kannattaa meitä.

En kylläkään tiedä, tyytyvätkö pariisilaiset siihen; he ovat kovin koppavia. Meidän on jo epämurkavakin kääntyä heidän puoleensa. Jos hyväksytte suunnitelman, niin ettekö ottaisi kirjoittaaksenne heille ja koetellaksenne kepillä jäätä: hehän jo Pariisissa puhuivat Teille harmittavasta asemastaan, voisitte nyt ehdottaa heille tällaista ulospääsyä. Jos hyväksytte ajatuksen, kysymme myös Koltsovilta ja pyydämme häntä laatimaan „Liigan” sääntöjen luonnoksen*.

Nyt Zürichin lättiläisistä. En tiedä, oletteko kuullut, että heidän avullaan järjestetty kuljetus on kerta kaikkiaan epäonnistunut: poliisi on kaapannut 3.000 kappaletta „Iskraa” (№ 1) ja siepannut samalla kiinni salakuljettajankin. Sen jälkeen eräs heistä kirjoitti meille pyytäen lisää rahaa matkaa varten. Vastasimme, että tuota matkaa varten emme voi enää antaa, emme uskalla järjestöemme edessä, mutta jos hän erityisesti ottaa viedäkseen yhden puudan (niin kuin hän lupasi, kun keskustelin hänen kanssaan), niin poiketkoon.

Ei sanaakaan vastaukseksi. Tiedättekö, lienevätkö he loukkaantuneet, vai mistä on kysymys? Miten heillä on asiat ja mitä he aikovat? Jos tapaatte jotakuta heistä, niin olkaa hyvä keskustelkaa, jotta saisimme selvyyttä asiaan.

Alamme ajatella „Zarjan” 2. numeroa, on jo aika. Witten kirjelmä päättyy pian, noin 2—3 viikon kuluttua (Dietz pitkittää sitä jostain syystä mahdolltomasti: toistaiseksi on valmiina vain 9 arkkia). Aineistoa ei toistaiseksi ole, lukuunottamatta tuntemaanne Nevzorovin kirjoitusta, jossa valaistaan Venäjän sosialidemokratian syntyä valmisteleita historiallisia tekijöitä. Toivomme, että G. V. kirjoittaa pääkirjoituksen uusista tapahtumista sekä myös contra Struve**, Te kirjoituksen (kirjoitelmia toimitukselta), vai kuinka? Luxemburg on luvannut kirjoituksen (uusi johdanto hänen artikkeleihinsa „Die sozialistische Krise in Frankreich”***, jotka on aikomus venäjääntää), Kautsky on luvannut pienen kirjoituksen akatemikoista ja proletareista.

* Olisi hyvä esittää väelle jo nyt „Sotsial-Demokratian” ja „Zarjan” yhteinen luonnos.

** — Struvea vastaan. *Toim.*

*** — „Sosialistinen kriisi Ranskassa”. *Toim.*

Ulkomaankatsauksia ei ole. Kuinka on „itävaltalaisen” artikkelin laita? Eivätkö Amerikasta lähetä mitään? — entä Sveitsistä? Danevitsh on kuulemma sairaana. Ei ole ketään, jota voisi pyytää kirjoittamaan Saksasta, ehkä vain Parvus, hän on luvannut (?) ulkomaankatsauksen, mutta se on toista.

„Iskran” neljänteen numeroon aiotaan saada (Alekseilta) kirjoitus terroristista, on jo kirjoitukset: „Itsevaltius ja zemstvo” (jatkoa), „Itsevaltius ja finanssit” (Parvusin), yhtä ja toista (lisäaineistoa mielenosoituksista) yhteiskuntakroniikan sekä työväenliikkeen osastoon. Neljäs numero aiotaan tehdä yhden arkin suuruiseksi (№ 3 paisui kuin paisuikin kahden arkin, 8 sivun suuruiseksi (7 sivua on jo valmiina), kuten 1. numerokin, ja silti täytyi osa aineistosta jättää pois!). On kaikin voimin joudutettava „Iskran” ilmestymistä, saatava se ilmestymään joka kausi.

Näkemiin! Puristan lujasti kättänne ja lähetän terveiset kaikille teikäläisille. Vaimoni samoin.

Teidän *Petrov*

P. S. Kirjoitakaa minulle Rittmeyerin osoitteella.

Jottei unohtuisi: vanhimman sisaren pyynnöstä tiedotan, että 250 frs on saatu. Tilitys niistä julkaistaan „Iskran” 3. numerossa („Amerikasta Axelrodin välityksellä”). Lähetän Stuttgartin kautta 10 „Zarjan” irtonumeroa, lähettäkää Ingermanille, Mokrijevitshille etc. Saksalaisille tarkoitettun kirjoituksen mielenosoituksista kirjoittaa vanhin sisar.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1925

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*